

**CO JE POLITICKÁ PSYCHOLOGIE
METODOLOGIE POL.
PSYCHOLOGIE**

13.10.2020

Proč politická psychologie?

- G. Marcus: *“Každá forma politiky vždycky do určité míry obsahuje psychologickou dimenzi.”*
- Sears, Huddy, Jervis: *“Politika a politické teorie jsou ve své podstatě vždy psychologické, jelikož se – alespoň implicitně – zakládají na předpokladech o tom, jak lidé myslí a jak a co cítí.”*

Co je politická psychologie?

- Interdisciplinární obor
- Psychologické <-> politické jevy.
- Politologie, psychologie, historie, antropologie, kognitivní věda, neurověda, behaviorální vědy, evoluční věda, genetika
- Klade si základní otázky o povaze politiky
- Původ otázek v politické filozofii

– Člověk je politická bytost

- *Politika se děje tam, kde sourozenci chtějí, aby jejich spor rozsoudili rodiče a tam, kde se hádají partneři...Politika se projevuje i tam, kde posuzujeme výkon koaličních skupin – včetně sportovních týmů, policie, hasičů nebo teroristických buněk (Hatemi & McDermott 2011).*
- Je lidská podstata determinována nebo je formována situací?
- Je člověk racionální aktér?
- Je člověk kompetentní k tomu, aby rozhodoval o politických záležitostech?

Vývoj politické psychologie

- Internatinal Society of Political Psychology 1978
- Journal of Political Psychology
- Advances in Political Psychology
- Handbook of Political Psychology (2 edice)
- Prudký rozvoj od 80. let
- Rozvoj za hranicemi USA

Vývoj politické psychologie

- 1. Studium osobnosti: 40. – 50. léta, psychoanalýza
- 2. Politické postoje a volební chování: 60. – 70. léta
- 3. Politická kognice a rozhodování: od 80. let
- 4. Biopolitika, Genetika, Neurovědy: Po r. 2000.
- 5. Současnost: Identita, polarizace, informace/desinformace, populismus a autoritářství

1.éra PP

- 1 období: 1940s a 1950s
 - Psychoanalýza jako explanační rámec
 - Pozitivní přístup k Freudovi, vhodná témata
 - Hledá (nevědomé) motivace chování
 - Hlavními koncepty: id, ego, superego

1. éra PP

- Lasswell, Psychopathology and Politics (1930)
 - psychoanalýza
 - metoda psychoanalytické interpretace
- Adorno et al. 1950
 - Neo-Freudiánská tradice
 - Autoritářská osobnost je důsledkem striktní výchovy

1. éra PP

- Kritika psychoanalytické redukce:
- Politická naivita
- Fromm, *Escape from Freedom* – už psychoanalytický přístup zohledňuje sociální, politický a ekonomický kontext

1. éra PP

- **Psychobiografie**
- George & George (1964): Woodrow Wilsona
- Langer (1972) The Mind of Adolph Hitler

2. éra PP

- Převážně 60. – 70. léta
- **Volební chování a postoje**
- Od kvalitativních metod k survey průzkumům
- Nové teorie
- Festinger 1957
- Campbell et al. (1960): The American Voter

2. éra PP

- Converse (1964): Nature of Belief System
- Rational Choice Theory – PP se proti ní vymezuje

3. Éra PP

- **Kognice, zpracování informací, rozhodování**
- Organizace myšlení
- Procesy zpracování informací
- Důraz na informace, výpočetní teorie mysli
- Lidský procesor je ale dosti omezený

3. Éra PP

- Herbert Simon: Bounded Rationality
 - Lidé jsou racionální v rámci vlastních omezení
- Výzkum politické heuristiky
- Výzkum emocí v politice
- Interdisciplinární přístupy, neurověda

Nová éra

- 4. éra PP
- Genetika a biopolitika
 - Deterministický pohled
 - Otázka, jak moc je člověk determinován svým genetickým a biologickým nastavením?
 - Biologické, fyziologické procesy

PP Dnes???

- Identita
- Autoritářství
- Populismus
- Polarizace

KRITIKA POLITICKÉ PSYCHOLOGIE

- 1) Politická psychologie není dost politická
- 2) Politická psychologie není dost psychologická

Politologická kritika

- Zaměření na masovou politiku, ignoruje elity
 - Brody 1991: *Assessing the President*, Page & Shapiro 1992: *The Rational Public*, Zaller 1992: *Nature of Mass Opinion*
 - Neberou elity jako teoretický model
 - Psychologická perspektiva, role elit spíše informativní
 - Mechanismy jak elity působí na lidi jsou psychologické
 - Nové pohledy a vysvětlení

Politologická kritika

- PP se soustředí především na individuální úroveň analýzy
- Pro politiku je klíčová agregovaná úroveň
- Depolitizace politiky, přílišná redukce
- Aplikovaná psychologie?

Psychologická kritika

- Krosnick: Politická psychologie nebo psychologická politologie?
- Psychologická politologie zkoumá psychologické koncepty pouze v politickém kontextu
- Psychologie si má klást obecné otázky a hledat obecné odpovědi
- Např. Kinder 1981: redefinuje ekonomické hlasování a nereflektuje psychologické teorie

METODY V POLITICKÉ PSYCHOLOGII

Metody

- Metodologická diverzita
- V tomto kurzu vycházíme z empirické výzkumné tradice
- Vysvětlení jevů a fenoménů, hledání kauzálních vztahů
- Testování teorií a předpokladů
- Teorie má obecnou platnost
- Jaká data k testování použijeme??

- Ideální stav: testujeme teorii ve všech relevantních stavech světa (např. ve všech minulých i budoucích volebních systémech)
- Realita: snažíme se přiblížit ideálnímu stavu experimentem nebo využijeme metod vzorkování a statistických metod

SURVEY

- Průzkum, dotazníkové šetření
- Klasická metoda pro politologii
- Volební studie, world value survey, european social survey, průzkumy veřejného mínění
- Data o kompletní populaci (census), málo časté
- Pravděpodobnějšší varianta je výběrový soubor

SURVEY

- Výběr určitého počtu případů z celkové populace
 - Snížené náklady
 - Umožňuje inferenci o celé populaci
- Musí se dodržet pravidla náhodného výběru
 - každá jednotka má stejnou šanci, že bude vybrána

SURVEY

- Techniky nenáhodného výběru
 - Kvótní výběr, sněhová koule, anketa,
- Náhodný výběr může také produkovat chybu, riziko chyby lze odhadnout pomocí statistických metod (riziko toho, že se výsledky liší od celé populace)

SURVEY

- Cross-section survey
- Panel survey (longitudinální)
- Cohort

Problémy dotazníkových šetření

- Formulace otázek
- Pořadí otázek
- Nejednoznačnost otázek
- Sociální desirabilita
- Co vlastně v dotazníku měříme?
 - Zaller a Feldman: postoje lidí nejsou fixní, odpovídají podle toho, co je zrovna dostupné v paměti

- Silná stránka:
 - Možnost zobecnění na celou populaci
 - Mnoho proměnných
- Slabá stránka:
 - Nedostatečná síla při testování kauzálních vztahů

Fyziologické reakce

- Fyziologické reakce
- Změny elektrodermální aktivity
- Elektroda připevněná k nedominantní ruce
- Vodivost kůže, je propojená s autonomním nervovým systémem
- Přesvědčivější metoda měření např. afektivní aktivace subjektů
- Neinvazivní metoda
- Problém s interpretací

Příklad SCR: experiment s použitím Columbia Card Task – mezi min. 6, 2 a 16, 5 subjekty činí riskantní rozhodnutí v programu, který jim dává okamžitý feedback o výhodnosti jejich rozhodnutí.

SCR = krátká fluktuace vodivosti kůže, trvá několik sekund, má většinou rychlý nárůst, krátký vrchol a pomalý pokles.

Měří se pomocí SCL úrovně = celkové úrovně vodivosti v delších intervalech (průměr SCR v intervalu desítek sekund)

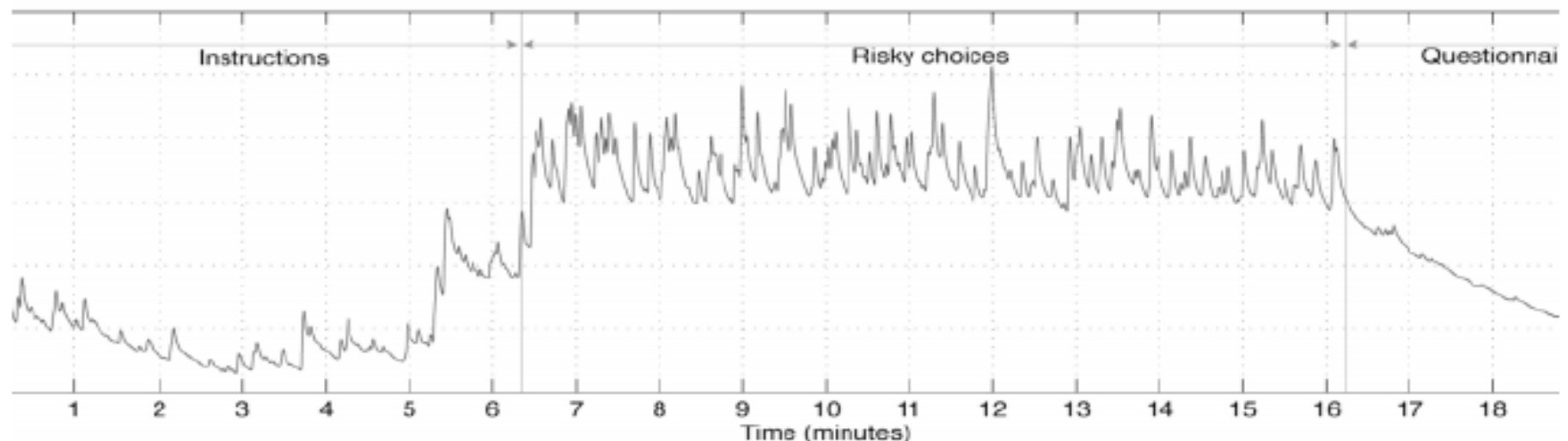

Figure 1. Raw skin conductance signal from one participant over the course of an experiment using the hot version of the Columbia Card Task (see Figner et al., 2009).

SCR příklad: Petersen, Giessing, Nielsen 2015

- Subjekty napojeny na elektrodu
- Hodnocení politických stran
- Sledování afektivních obrazů a neutrálních obrazů
- Treatment: politické návrhy s logem politických stran – měření aktivity nervového systému
- Fyziologické reakce zprostředkují efekt stranické heuristiky na evaluaci politických návrhů

Magnetická rezonance

- Nejprominentnější metoda
- Neinvazivní zobrazování lidského mozku
- Měří BOLD (Blood oxygen-level dependent) signál ve sledované části mozku
- Finančně náročné
- Obtíže s interpretací
 - Aktivace může být důsledek chyby
 - Chyby v záznamech neurální aktivity v důsledku aktivit v různých částech mozku
 - Interpretace fMRI experimentů, hypotetické vazby mezi neurální aktivitou a zpracováním informace, nutné další replikace

SHRNUTÍ

- Co je PP
- Jaká byla historicky dominantní témata?
- Kritika PP
- Hlavní metody: survey, fyziologické měření
- A především experimentální metoda, ale o té příště!